

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy-egy szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felölös szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal: K. Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Politikai helyzet.

Oly rohamosan, s oly kedvezően alakulnak a politikai viszonyok, hogy az ember csaknem fél, hogy mi lesz, ha mindig úgy lesz, a miként megindult. A politikai pártok megtartották értekezleteiket s egyhangulag elfogadták a békére vonatkozó megállapodásokat. Széll Kálmán miniszterelnök, a szabadelvű párt keddi értekezletén egy fényes beszédben bemutatta a béke pontokat s ezt a párt jóváhagyta és elfogadta s ugyanezen napon a többi ellenzéki pártok is hozzájárultak a békéhez. Szerdán az új kabinet bemutatkozott a képviselőházban és ez a bemutatkozás igazán ünnepszámba ment. A megjelenő minisztereket zajos éljenzéssel fogadták s az ellenzéki pártok mindenképen tuligyekeztek szárnyalni a szabadelvű pártot a rokonszenves tüntetésekben. Szóval a magyar parlament oly lélekemelő jelenetnek volt színhelye, amilyeneket a mi országházunk tán sohasem látott. Egy kormány, melyben saját pártja bizik s melyért az ellenzék lelkesedik, ez igazán a ritkaságok közé tartozik. A miniszterelnök programbeszéde természetesen csak fokozta a hatást. Ezekből ítélve elmondhatjuk, hogy soha miniszterium kedvezőbb előjelek mellett nem kezdte meg működését és senki nem kétkedhetik, hogy működését eredmény is fogja kísérni. A helyzet megvilágítására szolgálhat azon körülmény is, hogy a dissidensek már visszaléptek a szabadelvű pártba és a nemzeti párt is bizonyosan beolvad s így lesz a kormánynak akkora pártja, minő Magyarországon soha sem volt. A mi a jövő munka programját illeti, az híven el van mondva azon beszédben, melyet Széll miniszterelnök a szabadelvű párt értekezletén tartott. Ezen beszédet következőkben ismertetjük:

Az a béke, amelyet én hozok, a következőképen van gondolva: ellenzéki pártok elveik fontartása mellett megszüntetik a harezot, fölveszik a munkát, nem gátolják a parlament nyugodt tárgyalásait; nem gátolják az elnök és alelnökök választását és nem gátolják az indemnti-törvénynek megszavazását, egy toldalékkal, amelynek czélja a két havi törvényen kívüli állapotnak legalizálása (Helyeslés) és a kormány által teljesített szolgálat iránti fölmentés. (Helyeslés) Nem gátolják megszavazását a véderőtörvény egy évi meghosszabbításának (Helyeslés), az újonczok megajánlásának (Helyeslés), harmadszor ne gátolják az Ausztriával főnforgó gazdasági viszonyt egy évre szabályozó provizoriumnak a meghozatalát, hasonlólag egy bizonyos hozzáadással, hogy az e részben is két hónap óta fönnálló törvényen kívüli állapot legalizáltassék (Helyeslés) és végre elfogadják s nem gátolják a horvát egyezménynek egy évre való meghosszabbítását mindaddig, míg a törvény által előírt módon az új országgyűlés az egyezés iránt intézkedik, itt is legalizálva a két havi hiatust. (Helyeslés.) Meg kell jegyezmem, hogy a provizorium-javaslatba fölveendő lesz azon szövegtől eltérőleg, mely előterjesztetett az én tisztelt elődöm által illetve elődöm kormányának pénzügyministere által, két dolog: az egyik egy bevezetés, amely az 1867. XII. te. 58. szakasza alapján és annak értelmében betű szerint kimondja, hogy miután az Ausztriával főnforgó viszonyokat az 1867. XII. te. 61. szakasza alapján vámszövetség útján nem sikerült rendezni, az 1867. XII. te. 68. szakaszának világos betűi értelmében, azoknak alapján s azoknak értelmében előállott Magyarország részére az önálló vámterület jogállapota, amelynek folytán ugyanazon te. 58. szakasza értelmében föntartott önrendelkezés alapján az ország beigtatja és elfogadja a fönnálló állapotokat, úgy amint vannak, egy évre. (Helyeslés.)

A házban ezen javaslat tárgyalásának befejezése után következnek az 1899. évi költségvetés tárgyalása, még pedig lehetőleg úgy, hogy honoráltak és honorálják a kormánynak azon óhaját, hogy újabb indemntyre ne szoruljunk és a költségvetés április végén törvényerőre emelhető legyen. (Helyeslés.)

Kész vagyok a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot a ház elé terjeszteni azon szövegben, amelyben azt 1896-ban a képviselőház elfogadta. Ezen kuriai bíraskodási törvény kiegészítettnék némi szakasszal, amelyek a választási eljárásra vonatkoznak és a választási visszaélések kérdésével foglalkozván, egynémelyikét vagy többjét fölveszik azon szakaszoknak és azon rendelkezéseknek, amelyeket annak idejében a nemzeti párt és annak vezére a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalásával megbízott bizottságban a választások tisztasága érdekében előterjesztett.

Követeltetett az ellenzék részéről, hogy az összes tisztviselők egy törvényhatóság területén ki legyenek zárva abból, hogy képviselőjelöltek lehessenek: én ehhez nem járultam hozzá, csak a főszolgabíróra és szolgabíróra nézve; (Helyeslés) mint akik közvetlenül az adminisztrációs területen, illetőleg választókerületben hivataloskodván az ő közigazgatási kerületük összeesvén a vájagztókerülettel, jogosultnak tartom azt a kifogást, amelyet ez ellen fölhoztak és a választások tisztasága szempontjából azt koncedáltam; de sem főispánra, sem alispánra ez kimondva nincs; különben a főszolgabíróra nézve is úgy, hogy ha egy bizonyos időn belül történik; az ő hivataloskodása és képviselővé választása közti, gondolom három hét.

Ezen kívül követeltetett a csendőrség alkalmazásának eljétsé. Ebben a kérdésben azt az álláspontot tartottam fönn, hogy a csendőrségnek és rendőrségnek beavatkozását és felhasználását nem lehet elejteni, már a választás szabadsága és a rend fontartása érdekében sem. (Ugy van!)

Követeltetett ezenkívül, hogy az összes funkcionáriusokra nézve kimondassék, hogy fegyelmi ügyekben a belügyminiszter helyett a közigazgatási bíróság legyen a fölbebeszési forum. Abban történt megállapodás, hogy az összes funkcionáriusok fegyelmi foruma megmaradt második fokozatban a belügyminiszter, de a választási elnök és szavazatszedő-bizottság elnöke mégis másodfokban a közigazgatási bíróság lesz, amit igen szívesen elfogadtam.

Azonkívül egy eltérés volt még arra nézve, hogy a tisztviselő semmiféle módon ne jelentkezessék a választásnál mint választó polgár és ne adja jelét annak, hogy ő a választásban micsoda párthoz tartozik. Ezen eltérés is aképen lesz megszüntetve, hogy ő hordhat jelvényeket, megjelenhetik körmeneteknél, a házára zászlót tűzhet, szóval színt vallhat, csak a körutazásból van kivéve, ami esetleg mégis visszaélésekre adhat alkalmat. (Mozgás.) Hogy választási gyűléseket nem hívhat össze, azt már igenis helyesnek tartom.

Még egy differenzia volt: az elnökre, aki választási visszaélést követ el vagy szabálytalanságot követ el a választásnál, a propozíció szerint ki volt mondva a pénzbürség s a fogság és pedig meglehetősen nagy és erősen súlyos büntetés, t. i. 3 évre terjedhető fogság. Ezt így nem véltem elfogadhatónak de hozzájárultam ahhoz, hogy ha az elnök olyan tényt követ el, amelyről kétséget kizáró módon az bizonyítható be bírói eljárással, contradictorius eljárással, hogy szándékosan akarta a választás eredményét meghamisítani, ebben az egy esetben van csak a fogságnak helye, tehát a legqualifikáltabb su-

lyos esetben, amikor gondolom nem lehet fontartani azt az álláspontot, hogy ilyen esetben is ne bünhődjék az illető. (Helyeslés.)

A házszabályok revíziójára el lett fogadva az, hogy a jegyzőkönyv hitelesítéséhez csak négy szónok szólhat és egyszerű szavazással dönt a ház fölötté (Helyeslés); el lett fogadva és meg lett állapítva, hogy a ház indítványkönyvének a fölolvásánál, az ott bejegyzettek indítványának vétetvén, a házszabályok szerint előlött egyszerű szavazással dönt a ház. (Helyeslés.) El lett fogadva, hogy a napirend megállapításánál csak négy szónok beszélhet és akkor a ház minden további vita nélkülegyszerű szavazással dönt; az ülés pedig addig el nem osztható, amíg a kérdés eldöntve nics. (Élénk helyeslés.)

Ezenkívül az ülés meghosszabbítására vonatkozólag ki lett mondva, hogy ha indítvány tétetik az ülés meghosszabbítására és ez az indítvány nem akar hosszabb időtartamra való meghosszabbítására és ez az indítvány nem akar hosszabb időtartamra való meghosszabbítást, mint egy órára — de egy órára igen, — akkor ugyanezen tárgynál és a budgetnél — más tárgynál azt iterálni lehet — akkor ez az indítvány, minden vita nélkül, egyszerű szavazással döntet el. (Helyeslés.)

Következőt ezután egy igen nagy kérdés, az elnöki jog- és hatáskör kiterjesztésének kérdése. Erre nézve pártok kimondanak, hogy:

„A házszabályok 204. szakaszának módosítása nem tartott ez idő szerint sem czélszerűnek, sem szükségesnek. A magyar képviselőház önérttel és elégtétellel tekinthet arra vissza, hogy 1865. óta 34 évi szakadatlan működése alatt nem forgott fönn eset, melyben ezen szakasz alkalmazásának szüksége előállt volna; a magyar parlament méltósága és tekintélye érdekében reméljük, hogy nem lesz arra szükség ezután sem, de ha az a sajnálatos eset beállana, ha ezen szakasz alkalmazása elkerülhetetlenné válnék, az összes pártok részéről kimondatik és megállapítatik, hogy a házszabályok 204-ik szakasza végrehajtandó. (Helyeslés.) A képviselőház összes pártjai fölteszik és elvárják a ház minden tagjától, hogy, ha a ház valamely tagjára a kizárás határozata kimondatnék, az minden represszív rendszabály alkalmazása nélkül önként meghajol a házszabályok értelmében kimondott ítélet előtt és erkölcsi kötelességének ismeri magát annak önként alávetni.“ (Helyeslés.)

T. értekezlet! A kuriai bíraskodás és a házszabályoknak akénti kontemplált revíziója között szerkesztés összeköttetés van megállapítva az alapon, hogy a házszabályok revíziója megtörténik, ha a kuriai bíraskodási törvény törvényerőre emelkedik és megfordítva.

Tárgyalandó lesz, nézetem szerint, kellő időben — és az is benne van a megállapodásokban — a végleges kiegyezési törvény, vagyis az Ausztriával főnforgó közgazdasági viszonyok 1903-ig, respektive 1904-ig való rendezéséről szóló törvény, amelynek tárgyalása ellen ezen megállapodások értelmében az ellenzéknek nem szabad gátat vetni. (Helyeslés.) Ebben is ki van mondva, hogy abba a törvénybe fölveendő a különben azonos tartalomhoz a bevezetési clausula, fölveendő a külföldi szerződések kérdése és fölveendő a pont, hogy amennyiben 1903-ig időközileg vámszövetség nem jönne létre — amelynek tárgyalására és előkészítésére a kormány abban a törvényben egyuttal utasítatik — egy évig tovább fönnmarad a törvény, de vele együtt a nemzetközi szerződések is egy évvel prolongáltak.

Ezután — és ez nagyfontossággal bír — van szerencsém jelenteni még azt, hogy ki van mondván, hogy „amennyiben időközben Ausztriával a törvényben előírt módon vámszövetség kötötték, jelen megállapodás az arra irányuló törvényjavaslata is fónál.”

Ez azt teszi, hogy nem az idén, hanem ha egy év alatt vagy két év alatt vagy három év alatt államszövetségről szóló törvényjavaslat előterjesztetnek, ez a megállapodás, hogy annak a törvényre emelését gátolni nem szabad, érvényes erre is (Helyeslés) ami úgy gondolom, igen egészséges és a jövő szempontjából előrelátó intézkedés. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Ezek után t. értekezlet, miután volt szerencsém elmondani, mindazt, ami a békeokmányba tartozik, a t. értekezlet szívésségébe és kegyébe kell néme-lyeket ajánlani, mint e perczben a t. értekezlet előtt elmondani szükségesnek tartok. (Halljuk! Halljuk!)

En, t. értekezlet, az imigv vázolt feltételekkel ellátott megállapodásokat, az ugynevezett béke művét, meggyőződésem egész erejével és lelkem egész me-rogével ajánlom a t. értekezletnek elfogadásra. (Élénk helyeslés.) Én azt hiszem, hogy a béke becsületos és különösen tiszteltetreméltó alapon van megkö-tyve. (Ugy van!)

A föladatak.

Át kell, hogy térjek most arra (Halljuk! Halljuk!), hogy politikai irányzatoknak ezen általános ismertetésén kívül elmondjak némelyeket arra vonatkozólag, hogy konkrétan az állam szükségleteire és a legközelebbi föladatakra alkalmazva, miként értem hát ezt az irányzatot a külügyek kérdéseit illetőleg a mi politikánk a béke politikája és főpölére e politikának a hármasszövetség, a melyről el van ismervé, hogy az magának az európai békének is egyik garanciáját alkotja. (Általános helyeslés.) E mellett állandó és lehető jó és barátságos viszony minden hatalommal: ezek — gondolom — azon szempontok, a melyekből minden aktuális kérdést külügyek terén megítélünk kell.

Horvát- és Szlavonországgal, a t. ház, viszonyunk szabályozva van, mint társországgal, az 1868. XX-ik t. cz. és az azt kiegészítő 1873-iki t. cz. által. E t. czikknek bázisán a magyar korona alatti országok államszméje alapján és a társországok belügyeinek autonómiaja alapján áll a kormány és a magyar államiség keretén belül örvend annak, ha a társországok anyagilag és szellemileg prosperálnak, fejlődnek. (Helyeslés.) mert az ő jólétük és jó érzésük ennek az állami kapcsolatnak erősítésére szolgál. (Általános helyeslés.)

A kormánynak legfőbb gondja, igen t. ház, államháztartásunkban azt az egyensúlyt ápolni, gondozni és föntartani, a melynek elérésére oly nagy áldozatokat hozott a nemzet, a melyet oly nagy és hosszú munka árán ért el. Ezt, t. képviselőház, koezkáztni, ezt semminek alárendelni nem szabad, mert az államnak legfőbb és életérdeke az, hogy rendezett anyagi pénzügyi és háztartási viszonyokon nyugodjék: ezt bővebben szintén nem szükséges magyarázni.

A pénzügyi kezelés és pénzügyi törvényhozás terén természetesen folytatni kell a megindított munkálatokat; a lefektetett elvek alapján és hitelviszonyaink állandó szabályozása érdekében a valutarendezés ügyét fölkarolni és ha csak lehet, sikerre vezetni lesz törekvésünk. (Általános helyeslés.)

A véderő gondozása, t. ház, minden államok elsőrendű föladata. Fájdalom, dacára annak, hogy be van ismervé Európában minden oldalról, be van ismervé a leghatalmasabb helyről is, hogy az a tulfelezített és szédületes verseny a harc-képesség tökéletesítésében és a hadi felszerelésekben végre gazdaságilag és pénzügyileg is tarthatatlan állapotba hozza az európai államokat: mégis, t. ház, tartok tőle, hogy mindennek dacára itt a praktikus megvalósítás terén teherkönnyebbülésről hosszú időre nem lesz szó. A véderőről való gondoskodás az osztrák-magyar-monarchia és az ország biztonságának kérdése.

A vallás- és közoktatásügyi kormányzat terén a kormány föladatainak tartja mindekenél, hogy az állam és egyház jogainak és a megalkotott intézmények épségben tartása mellett megóvja a felekezeti békét és a jó viszonyt az állam és az egyházak között. (Helyeslés jobb- és

balfelől.) A kormány a legnagyobb érdeklődéssel kíséri a katolikus-autonomia ügyét és reméli, hogy e kérdés szerencsés megoldást nyer, természetesen oly elveknek épségben tartása mellett, a mely elvek, meg vagyok arról győződve, az illetők részéről is folyton szem előtt fognak tartatni és ezek: a felső legfőbb kegyuri jogai (Helyeslés balfelől), az államnak souverainitásából folyó jogok (Élénk helyeslés jobbfelől) és a katolikus egyház hierarchikus szervezete. Mi reméljük, hogy ezeknek szemeltartása mellett közmegegyezésre sikerülni fog a katolikus autonomia-kongresszusnak a maga nagy, a maga szép, a maga nemes föladatát megoldani.

Az igazságügy terén, t. ház, a megelőző kormányok jelentékeny és nagyfontosságú kodifikációs munkálatokat indítottak meg. Ezek ugyanabban a szellemben fognak folytatni; de a kormány- nak álláspontja az, hogy a mennyiben égető szükség és a gyakorlati élet követelményei parancsolják, a kodifikációs munkálatok összeségét megelőzőleg vagy azokból kiszakítva, a gyakorlati szükségleteknek egyéb törvényhozási előterjesztések által elég tétessék.

Hazánk elsősorban földmívelési ország; az ország gazdasági erejének emelése és fejlesztése nélkül egészséges politika nem képzelhető; a pénzügyi egyensúly sem lenne föntartható. Két ágazata állami életünknek van hivatva e részben a tápláló forrásokat erősíteni: a földmívelés, ipar- és kereskedelmi ügyek ezek. (Halljuk! Halljuk!) Egyenesen a közjólét kérdése az, hogy Magyarország földmívelési ügye hogyan áll. Minden gazdasági ág szerves kapcsolatban van az östermeléssel és azoknak fejlődése kétségtelenül föltételezve van bizonyos mértékig a földmívelési ügyek állapotától. (Halljuk! Halljuk!) Minél virágzóbb ez, annál szabadabban és annál jobban mozog a többi gazdasági ág is. (Ugy van! Ugy van! jobb- és balfelől); minél többet szenved a földmívelés — pedig a mai rossz viszonyok sulya alatt sokat kell szenvednie a magyar gazdának — annál inkább megérzi ezt a többi gazdasági ág is. (Ugy van! Ezt a szerves kapcsolatot az ország gazdasági tényezői között nem teoriák állítják föl, hanem az élet maga. (Ugy van!) És ezt, t. képviselőház, mi szem előtt fogjuk tartani minden körülmények között.

A mi, t. ház, az ipari és kereskedelmi ügyeket illeti, ezeket is erőteljes és széles alapokon kell fejleszteni. Itt sem tehet az állam közvetlenül mindezt, itt is szüksége van a társadalom szervezett és rendszeres közreműködésére. Ez irányban is harmonikusan kell fejleszteni; az ipar és kereskedelem érdekeinek előmozdítása a többi gazdasági érdekekre, a földmívelésre is visszahatnak, mert az iparfejlesztés és a kereskedelmi forgalom föllendítése a nemzetnek fogyasztási erejét fokozza és megerősíti a mezőgazdasági termékek keresletét.

A vasuti tarifa és a vasuti hálózat nagy szolgáltatásokat tett már ez ország gazdasági érdekeinek és a tökéletesedésnek nagy fokát érte el. Hanem itt is a fejlesztés, tökéletesítés, szervezés terén a dolog természeténél fogva mindig van tenni.

A mi a viczinális vasutak kérdését illeti (Halljuk! Halljuk!) mely szintén e tárcza keretébe tartozik.

A kormány e rendezésnél a t. háznak egy korábbi határozatát szigorúan szem előtt fogja tartani. Ez a határozat, mint méltóztatnak tudni, a viczinális vasutak engedményesei sorából kizárja a képviselőház tagjait és kizárja az állami funkcionáriusokat is. (Élénk helyeslés.)

Most, t. ház, áttérek állami életünknek egyik legfontosabb kérdésére, a melyen talán kezdenem kellett volna, de a melyet utolsónak hagytam, mert ma — és talán azt mondhatom: fájdalom, — abban a helyzetben vagyok, hogy nekem kell a belügyi tárcza ügyeit gondoznom: értem a közigazgatás kérdését. (Halljuk! Halljuk!)

A közigazgatási reform.

T. ház, a közigazgatás szervezete kell, hogy felölölje az egész kérdést a maga nagy jelentőségben és minden részében. E reformnak hivatása lesz azokat a hiányokat pótolni, azokat a fogyatékos- ságokat megszüntetni, a melyekről az e tárgyban itt folyt tárgyalászk alkalmával is sok szó esett a melyek csak ezen nagy kérdéssel kapcsolatosan, harmonikusan és szervesen lesznek helyesen megold-

hatók. A czél, mely itt előttünk áll az, hogy az 1891. — gondolom — XXXIII. t. czikk alapján, az adminisztráció az államosság elvére helyeztessék. (Helyeslés.) De ez nem azt teszi, t. ház, hogy mikor a törvényhatóságok, városok és községek összhangzatos közigazgatási rendezésének ügyét idehozzuk, hogy akkor mi az önkormányzat életelemeit érinteni vagy sebezni akarnók. Ellenkezéleg: igyekezni fogunk az államosság elvére építve, az adminisztráció kérdéseit úgy megoldani, hogy az önkormányzatot a maga valóságában, a maga egészséges életűkötetésében ne sebezzük meg. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

T. képviselőház, lesznek talán még apróbb kérdések, amelyek közeli időben fogják a t. házat foglalkoztatni, — habár nem is legközelebbi hónapokban, de még ezen az országgyűlésen. Ilyen például az inkompatibilitási törvény már folyamatba tett revíziója. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon. Mozgás. Halljuk! Halljuk!) Azon leszek, hogy a bizottság, amelyhez ez ügy utalva van, ezzel a nagyon komplikált, nehéz kérdéssel tüzetesen és lehetőleg sietve foglalkozzék továbbra is. Nem merem a legközelebbi hetekben való megoldást remélni, mert a kérdés sokkal fontosabb, semhogy ily gyorsan meg volna oldható. Én azt hiszem, t. ház, hogy mindenkinek érdekében van (Ugy van! Ugy van! jobbfelől), ebben a házban és e házon kívül, hogy e részben a törvény világossá és szabatosá tétessék. (Élénk helyeslés jobbfelől.) és az adott viszonyokhoz képest revízió alá tétessék. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Politikai hírek.

Budapest, márcz. 2. Ma három jelentékeny esemény történt. A béke-instrumentum első ponja értelmében a képviselőház körösztülesett az elnök-választáson s így ujra akezióképesse vált. Megválasztott elnök Péczel Dezső volt belügyminiszter Péczel 224 szavazatot kapott, Szilágyi Dezső 74-et. A másik az, hogy Bánffy Dezső b. személyét ő felsége a király újabb magas kitüntetéssel kivonta az aktuális politikai események sodrából, amennyiben magyar főudvarmesterévé nevezte ki. Ebben az állásában zászlósúr és a főrendiház tagja, akinek egykori elkeseredett ellenfeleivel, ha úgy akarja, a forumon nem is kell találkozni.

A nemzet előtt nem marad észrevétlen, hogy a Bánffy bárót kísérő kivételes királyi jóindulat egy oly államférfiut ér, akinek vezéreszméje bevallottan a magyar chauvinizmus volt. Ennek a politikai iránynak tehát szanekciója van a legmagasabb helyről is.

A harmadik és legfontosabb: a nemzeti párt- nak a szabadelvű pártba való teljes beolvadása amit ma este határoztak el, Apponyi Albert gr. kén- telen távollétében ugyan, de az ő beleegyezésével. Hogy a párthatározat szerint a párt mint ilyen fog bevonulni a szabadelvű párt kobebebe, csak forma. A lényeg az, hogy a nemzeti párt megszűnt létezni s az ahoz tartozó képviselők valamennyien a szabadelvű párthoz esatlakoznak.

Négy esztendő.

(Folytatás.)

A korona és a nemzet.

A mikor Bánffy 1895. január 14-én a kormányra lépett, a megrekedt egyházpolitikai akezió- n kívül különösen egy körülmény fenyegette állami fejlődésünket és okozott aggodalmakat a hazafiak lelkében. A korona és a nemzet közt bizonyos elhidegülés állott be, folyamánnyaképpen annak az akezióknak, a melylyel a korona hozzájárulása az egyházpolitikai reformokhoz eléretett. Ennek a his- torikuma a jövő kritikájára tartozik ugyan, de az a tény világos, sőt majdnem kézzelfogható volt, hogy a Wekerle-kormány lemondásakor borus felbő to- lult a korona és a nemzet közé. Bizonyos körök nagyban fáradtak azon, hogy a félreértésnek és elkedvtelenedésnek a magvait hintsék el.

Kapóra jöttek nekik a Kossuth-kultusz kinő- vései s borus árnyak kezdtek kiemelkedni sirjaikból.

S elvitázhatlan tény az, hogy Bánffynak sikerült a felhőket eloszlatni, az árnyakat elűzni s Magyarország fölött újra kisütött teljes ragyogásában a korona és nemzet együttérzésének napja. Bánffynak két jellemző tulajdonsága érvényesült ez eredményben: magyar hazafias érzülete s a monarchikus elv föltétlen tisztelete. A magyar nemzet dinasztikus hűsége testesült meg benne s irányította akkori politikáját. Az az eszme vezérelte, hogy a magyar korona tekintélyének növelése a magyar állameszme tekintélyét erősíti. Ennek az elvnek következetesen érvényt is tudott szerezni. Soha a kiegyezés óta a korona közvetlen ingerenciája a magyar államéletre nagyobb nem volt, mint Bánffy alatt, de soha ezt a közvetlen befolyást szerencsésebben nem sikerült az ország érdekében gyümölcseztetni, mint a legutóbbi négy év alatt. A korona és nemzet érdekközössége erősebben ki nem domborodott, mint Bánffy kormánya alatt, és az ellentétnek vagy a félreértésnek leghalványabb árnyéka sem zavarta a harmoniai korona és nemzet között. Azok a nemzeti vívmányok, amelyekről később szólunk, a magyar állameszmének nyomatékos érvényesülése kifelé, politikai presztízisének növekedése, mind ebben a mozzanatban lelke magyarázatuk. Ha minden babért letép a gyűlölség Bánffy érdemeinek koszorujából ehhez a levélhez bizonyára nem fog hozzányulni a legádázabb kéz sem.

Kálnoki és Agliardi.

Az egyházpolitikai campagne idejére esik Bánffynak az a politikai sikere, a melyet a Kálnoky és Agliardi-ügy néven örökölt meg a krónika. Msgr. Agliardi, a pápa bécsi nuncziusa, 1895. tavaszán látogatásokat tett egyes magyar egyház-nagyoknál. Csakhamar kipattant a titok, mely e látogatások mögött lappangott. A nunczius, nem, mint híresztelték, magát informálni s a hangulatot megismerni jött Magyarországra, hanem azért, hogy ingy információkat adjon és propagandát csináljon. A képviselőházban interpelláció történt e tárgyban. Bánffy nyomban válaszolt s erőlyes és határozott hangon kilelentette, hogy a nunczius túllépte jog- és hatáskörét. Ezt a kijelentést nem csupán a kormány, hanem a külügyminiszter nevében is tette, a ki e tekintetben a kormány álláspontjával azonosította magát.

Három nappal ez esemény után a „Pol. Correspondenz“ cz. bécsi nyomatos egy kommunikét tett közzé, melyben az foglaltatott, hogy Bánffy válasza a külügyminiszteriumban meglepetést, sőt megütközést keltett, nevezetesen, hogy Bánffy kijelentései több lényeges pontban láthatólag helytelenek s a külügyminiszter nézeteivel nem kongruensek. A kommuniké megezáfolta Bánffynak azt a kijelentését, hogy lépések létek Rómában s diplomáciai ügyekben való járhatlanságot hányt Bánffy szemére.

Ez a nyers hang órási feltűnést keltett s a miniszterelnök nyomban Bécsbe utazott. Nyílt konfliktus támadt a magyar miniszterelnök és a közös külügyminiszter közt s Bánffy összes ellenségei kezüket dörzsölték örömlükben, oly biztosra vették, hogy e konfliktusban Bánffynak el kell bukni. Csak hogy kiderült abból a levélváltásból, a mely a nunczius utazását illetleg Bánffy és Kálnoky közt folyt, hogy a külügyminiszter teljesen egyetértett a magyar miniszterelnökkel, sőt Kálnoky leveleiben még sokkal erősebb kifejezések is fordultak elő, mint a minöket Bánffy használt. Nyilvánvaló lett, Kálnoky sértést követett el s ezt expialta lemondásával. Ekkor érvényesült igazában az a befolyás, a melyet a kiegyezés Magyarországnak a közös ügyeknél biztosított. Kitűnt, hogy mily erőt ad nemzetünknek a kiegyezés. Kálnoki összeütközött a kiegyezés törvényével, a melyet az Agliardi-esetben nem helyesen interpellált, — és Kálnoky megbukott. Megbukott, mert a Bánffy-kormány, támogatva a szabadelvűpárt és az egész magyar elfogulatlan közvéleménytől, a kiegyezési törvényben a magyar kormánynak biztosított jogát nem engedte.

Az Agliardi távozása már csak másodrendű eseménynyé törpült, de befejezte végleg az ügyet s csak az ultramontán demagógia forral boszút. Jellemző ennek a gondolkodására és hazafiaságára, hogy most, Bánffy lemondásakor. Agliardi szellemét idézi, mint boszuló nemezeit.

A millennium.

Bübbajos idők, tündérmesének illő szépséges ünnepek!

Ah! milyen kár, hogy elveszték örökre. Egy új ezredévet kell megérni a nemzetnek, hogy ebben a fényben, pompában, magas szto lelkesedésben egyesüljön minden magyar szív dobbanása.

De vajjon megérjük-e az új ezerévet? A kezdet nem azt mutatja. A régi gyűlölség és pártoskodás, mely Mohács alá vitte a nemzetet, ismét feltámadt. Alig mult el a fényes ünnep a maga felleges, szinte megrázó tanulságaival; alig láttuk egy rövid éven át békében s a szenvedélyek türtöztetésében a nemzetet, már ismét fellángolt a visszavonás kénköves tüze.

Pusztítjuk egymást, — mert a történelem tanulságai nyomtalanul szálltak el fejkünk fölött. Azt az embert, a ki a millenniumis ünnepek tündéres világában mutatta be Magyarországot politikai és kulturai erejét, — sárba tiporta a gyűlölet. A kínél magyarabb államférfiu nem ült a miniszterelnöki székben, — azt a férfit saját vérei fojtották meg.

Nagy az ő kárörömük, de nézzék meg a haza belső ellenségeit. Nézzék a nemzetiségi lázadókat, milyen elégtűnt dörzsölik kezüket s mint készülnek újabb rohamra a magyar államiság eszméje ellen. Azt hiszik, szabad a vásár, mert nincs többé a hatalom poleján; az a férfiu, a ki vasmarokkal sújtott a lázadók fejére.

De kövessük tovább az eseményeket, lássuk, mi mindent tett meg ez a férfiu miniszterelnökségének rövid négy esztendeje alatt.

(Folytatása következik.)

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** Nehány napi kemény tél után az időjárás hirtelen tavasziasra fordult. A légkör egészen megenyhült a hó olvadásnak indult s most már a természet igazán megkezdte az ő tavaszi munkáját. A hőmérő most már nappal állandóan a fagypont felett áll s éjjel is csak gyenge fagyok vannak.

— **Nyilvános köszönet.** Mindazoknak, kik szeretett jó anyánk kézi-vásárhelyi özv. Tóth Mihályné halála alkalmával igaz részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek s kik e nehéz órában szíves készségükkel segítségünkre valának — ezen uton mondunk hálás köszönetet. Kézi-Vásárhelyt 1899. március 4-én. Az elhalt gyermekei.

— **Husvétii szentgyakorlatok.** A helybeli róm. kath. gymnasium igazgatójának kérésére székelyi gróf Majláth Gusztáv Károly az Erdélyi lángbuzgalmu Püspökének magas intézkedéséből a tanuló ifjúság részére március hó 5. 6. 7 és 8 napján reudkivüli (husvétii) szentgyakorlatok tartatnak. A szentgyakorlatot a Kegyelmes Főpásztor kérésére Főtisztelendő Dr. Andor György herezegprimási le-véltáros ur tartja, ki a szombati esteli vonatra érkezett városunkban és a minoriták kedves vendége. A szentgyakorlat napirendje: március 5-én d. e. 1/2 8 órakor „Veni Sancte“, szent mise, utánna első szent beszéd, d. e. 10 1/2 órakor második szentbeszéd, d. u. 2 1/2 órakor harmadik szentbeszéd, d. után 5 órakor negyedik szentbeszéd, loretti litania, áldás. Március 6-án, „Veni Sancte“ nélkül mint az első napokon, d. u. 1/2 3 órakor szentbeszéd, előkészület a szentgyónásra s órától estig szentgyónás. Március 8-án d. e. 8 órakor szentmise, közös szentáldozás bucsu imák: „Te Deum laudamus.“ A szentgyakorlat a minoriták templomában tartatik: A Kegyelmes, lángbuzgalmu Főpásztornak szándékában volt a Szentgyakorlat alkalmával az intézetet meglátogatni, a mi kitűnik az igazgatóhoz intézett következő soraiból: „Sajnálom, hogy magam is el nem jöhete; mert tudom, hogy jó gyermekeimből sok örömem lenne. Így is lélekben ott leszek, és áldozatomat küldöm.“

— **Március 15-ének megünneplése.** A helybeli függetlenségi és 48-as pártkör március 15-ét társasvacsorával ünnepli meg özv. Janesó Dénesné vendéglőjében. Jegyek válthatók özv. Janesó Dénesné és Dávid Gyulánál 1 frt 20 krért.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mult számában írtuk, hogy gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök f.

hó 11-én városunkba érkezik. Most illetékes helyről jött felszólításra kijelentjük, hogy azon hír nem felol meg a valóságnak.

— **Anticalvus** a neve azon elismert kipróbált szernek, mely hajkihullás, fejkorpa, kopaszodás ellen a legsikeresebben használható. Az anticalvus a haját puhítja, a fejbőrt tisztítja, s a haj mindenféle bántalmait eltávolítja. Nemesak férfiaknak és nőknek, hanem gyermekeknek is kitűnően ajánlható. Próbáitveget 1. nagy üveget 2 koronáért küld a főszétküldési raktár: Kanitz Ödön gyógyszerháza Balassa-Gyarmaton, de kapható minden más gyógyszerházaiban is.

— **Hangok a közönség köréből.** K ö s z ö n e t n y i l v á n í t á s A m e r i k á b ó l. (Az eredeti levél fordítása.) Wilhelm Ferencz, gyógyszerész urnak Neunkirchen Alsó-Ausztria. „New-York, 1898 május 18. Tisztelt Uram! 1895. november 12-én rheumás beteg lettem, még pedig annyira, hogy kénytelen voltam ágyba feküdni. Nyolcz hosszú hónapokon keresztül egy és ugyanazon helyzetben kellett feküdnöm, nem voltam képes még egy tapodtat sem mozdulni; testem súlya is 175 fontról 130 tontra apadt, jelöl azon borzasztó kinnak, a melyet szenvednem kellett több éven keresztül. Nem volt már egyetlen gyógymód sem, melyet ne használtam volna; így a többek között hallottam villamos borogatásról, török fürdőkről stb. és ugy ezen, mind még számtalan gyógymód után sem éreztem magam jobban, annyira, hogy az utóbbi időben kezelt orvosom már pénzt sem akart tőlem elfogadni, miután minden eredménytelennek bizonyult. Azon időben találkoztam egy barátommal, ki fölhozta a Wilhelm-féle antiarthritikus és anti-rheumatikus vértisztító theáját mint olyant mely biztos szer a rheuma ellen. Elbeszéltem neki a többi szerek sikertelen használatát, s hogy így nagyon kevés bizalmam van ebben is. De mintha a sorskeze ösztönzött volna, hogy írjak önhöz, mintha szívem sugalta volna, hogy van még segítő, mely engem kigyógyít. És csakugyan meg is gyógyodtem arról, hogy egy ilyen mentő létezik. Nem tudom kifejezni azon végtelen fájdalmat, melyet az utóbbi 3 év alatt szenvedtem; de most már nem zavarja semmi egészségemet és ezen pillanatban úgy érzem magamat, mint egy újszülött gyermek, nem tekintve a világ minden kincsét sem a Wilhelm-féle antiarthritikus és anti-rheumatikus vértisztító theájából. A legjobb egészséget és hosszú életet kívánva, maradtam teljes tisztelettel Gordon M. József, 179 orchard st. Now-York. (Amerikai, Egyesült államok.)“ Kapható minden gyógyszerházaiban.

— **Honnan vegyünk magokat.** Manapság midőn bel- és külföldi ezegek valósággal elárasztják árjegyzékkel a közönséget, igazán nehéz megállapodni, hogy az ember honnan szerezze be magszükségletét. Ilyen viszonyok között hasznos szolgálatot vélnk tenni a közönségnek, midőn figyelmét a világhírű Mautner-czég magkereskedésére felhívjuk. Saját tapasztalataink után biztosan állíthatjuk, hogy ez idő szerint Magyarországon ez az egyetlen magkereskedés, melyben nem lehet csalódni. Az innen szerzett magok mindig kitűnőek és soha sem csalják meg az embert.

— **Mme. Rosa Schaffer** világhírű szépség-szereit melegen ajánljuk a t. hölgyek figyelmébe. E még ma is csodaszép asszony saját készítményeinek köszönheti, hogy a világ minden részén megbámulták. Az ő közkedveltségnek örvendő, orvosilag is ajánlt szereit a női szépség nélkülözhetetlen segédeszközei. Bővebbet a mai hirdetésben.

Szerkesztői üzenet.

Audiát. Sajnáljuk, de nem üti a mértéket. Mást kérünk, mert öntől jobb is telik.

Van szerencsém b, tudomására hozni, hogy a helybeli piacon az eddig

TÖRÖK BÁLINT

cége alatt 33 éven át jó hírnévben fennállott **vas-, fűszer-, gyarmatáru-, gazdasági vetemény- és virágmag-üzletét** átvettem és azt

JANCSÓ F. LAJOS

törvényszéki leg bejegyzett cég alatt tovább folytatom.

Hogy azonban igen tisztelt vevőim mindennemű szükségleteit kielégíthessem, megjegyzem, hogy áru-raktárám a szakba vágó czikkekkel a legdusabban oly módon van felszerelve és kibővitve, hogy a mai igényeknek a legkielégítőbb módon megfelelhettek.

Tisztelettel

Jancsó F. Lajos.

22

Csakis ezen védjeggyel valódi. Utánzások miatt nagyon ügyeljünk a **SCHAFFER RÓZA** névre.

SCHAFER RÓZA

Szépség gazdagság!

Szépség hatalom!

Ezt a legdrágább kincset megszerezhetni eddig csakis a

Mme Rosa Schaffer

szerb. kir. udv. és kamarai szállítónő
Bécs, I., Graben 14. által föltalált és használt
szépitőszerek által sikerült.

Poudre ravissante cs. és kir. kiz. szab., Minden hölgynek, ki egyszer

próbálta, nélkülözhetetlen ; a bőrt vakító fehérré

Törvényesen veave, varázsolja és pompás zománcza alatt a bőrkiütések anyajegyek és himlőhelyek is eltűnnek. — A ráncokat és redőket kisimítja, a káros szőpítő szerek által kitágított likaesokát összehúzza és az areznak üde, rózsás, fiatal színt kölcsönöz. Ez az egyetlen puder, melynek használata után mosakodni lehet, anélkül, hogy szennazéziós hatása a bőrről eltűnnék. Egy doboz ára 2 ft 50 kr. és 1 forint 50 krajczár.

Grème ravissante ötvizedekkel fiatalít, a bőrt ruganyosan és simán tartja, esténként minden hölgynek használnia kellene. Egy tégely 1 forint 50 kr.

Eau ravissante megőrzi a bőr üdeseget, erősíti és a legkitünőbb, biztos hatású toillett-viz. Egy üveg ára 2 frt 50 kr.

A Ravissante crême, puder és Viz az 1897. évi parisi és londoni nemzetközi kiállításon nagy arany éremmel lett kitüntetve. Minden hölgynek, aki redőttön, márványfehér homlokot akar, legjobban ajánlható a cs. kir. szab. **homlokkötő** darabonkint 1 ft 50 krért és a **"Savon-ravissante"** kiváló szépségesszappan hölgyök és urak részére, darabonkint 80 krért. Valamennyi készítményem csodálatos hatásáért teljes kezességet vállalak. Számtalan elismerő és köszönő irat betekinthező a legmagasabb korokból és csak diszkreczió miatt nem közölhetők.

Központi raktár: Rosa Schaffer, Bécs, I., Graben 14.
(12 6—12)

Sz. 9—1899. vh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kezdővásiárhelyi kir. járásbíróság 1899. évi v. 519 számú végzése következtében. Szécsi testvérek czég javára márkos-
alvi Forró Alberttől 150 frt 58 kr. s jár. erejéig 1898. évi december hó 3-án foganatosított biztosítási végrehajtás utján foglalt és 610 frtra becsült:

- a) 4 drb 4 éves ökör,
b) nagy gője szürke szőrű, mal-
ladzó nagyon.
c) 4 boglya széna mintegy 30 sze-
kérből álló ingóságok nyilvános ár-
verésen eladatnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. bíróság **V. 519** 1899. számu végzése folytán 150 ft 58 kr. tőkekövetelés, ennek 1898. július 20. napjától járó 6⁰⁰ kamatai és eddig összesen — ft — krban bíróság már megállapított költségek erejéig **Márkosfalván** a helyszínen leendő eszközlésére 1899. évi Márczius hó 18-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetil és ahhoz a venni szándékozők oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul s elfognak adatni.

A törvényes határidő a hivatkozott ítéletnek a bíróság tábláján történt kihülygését követő naptól számítatik.

Kelt Kézdi-Vásárhely, 1899. évi
február hó 28-ik napján.

21. 1—1.) Kakucsí Adám,
kín. bir. végrehajtó.

KATHREINER-FÉLE
Kneipp
maláta kávé.

Évek óta kitűnő pótléknak bizonyult a babkávéhez. — Ideg-, szív- és gyomorbetegséknél, vészségénységnél orvosilag ajánlva. Legkedveltebb kávéital a családok százezereinél.

Ny. Itj. Jancsó Mózesnél K. Vásárhelyen